

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – ZÁŘÍ 2022

PLANETY

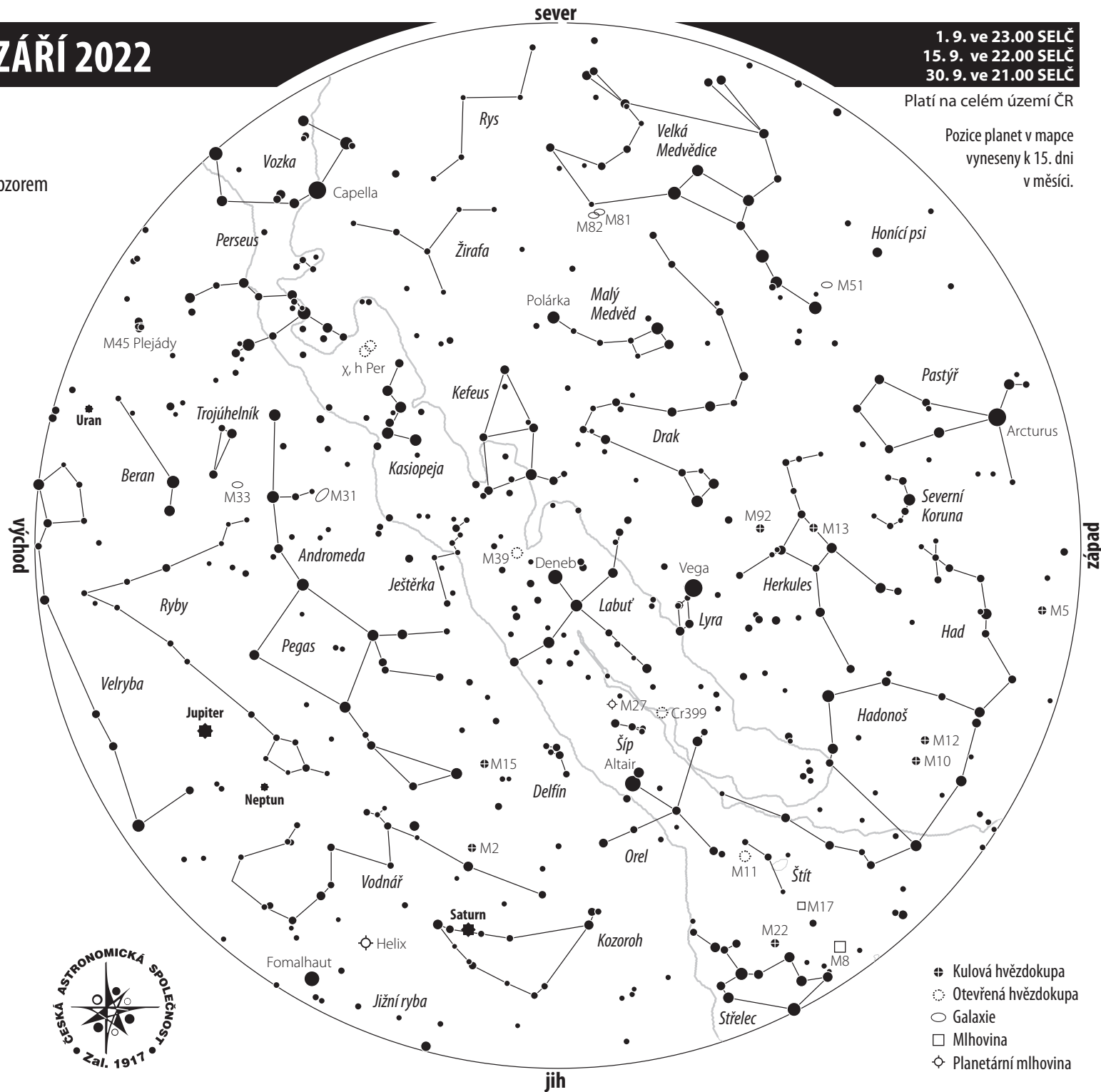
- Merkur – nepozorovatelný
- Venuše – v první polovině měsíce ráno nízko nad východním obzorem
- Mars – po většinu noci kromě večera
- Jupiter – po celou noc
- Saturn – po většinu noci kromě rána
- Uran – po většinu noci kromě večera
- Neptun – po celou noc

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

3. Měsíc v první čtvrti (18.07 UT)
6. Zákryt hvězdy 58 Sgr ($4,7^m$) Měsícem
7. Planetka č. 3 Juno v opozici se Sluncem ($7,9^m$)
7. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 364 514 km)
8. Měsíc v konjunkci se Saturnem ($4,4^\circ$)
9. Zákryt hvězdy 71 Aqr ($4,0^m$) Měsícem
10. Měsíc v úplňku (09.59 UT)
11. Měsíc v konjunkci s Jupiterem ($2,5^\circ$)
14. Zákryt Uranu Měsícem (21.22–22.24 UT)
16. Neptun v opozici se Sluncem
16. Zákryt hvězdy 37 Tau ($4,4^m$) Měsícem
17. Měsíc v konjunkci s Marsem ($2,9^\circ$)
17. Měsíc v poslední čtvrti (21.51 UT)
17. Zákryt hvězdy 125 Tau ($5,2^m$) Měsícem
19. Měsíc v apogeiu (nejdále Zemi – 404 518 km)
23. Podzimní rovnodennost (01.04 UT)
23. Merkur v dolní konjunkci se Sluncem
25. Měsíc v novu (21.54 UT)
26. Jupiter v opozici se Sluncem

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský letní čas (SELČ) = UT+2 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.udalosti.astro.cz

1. 9. ve 23.00 SELČ
15. 9. ve 22.00 SELČ
30. 9. ve 21.00 SELČ

Platí na celém území ČR

Police planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

- ★ Kulová hvězdokupa
- Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – ZÁŘÍ 2022

Srpnovou opozicí **Saturnu** začalo období planetární žně letošního roku. Již zmíněný Saturn je v září viditelný celou noc kromě jitra a kulminuje kolem 23 hod. SELČ. **Jupiter** je nad obzorem také již od večerních hodin, ale ideální pozorovací okno je po půlnoci, kdy stojí nejvýše nad jihem. No a na ranní obloze také začíná možnost teleskopického sledování Marsu, jenž se pomalu blíží do relativně výhodné opozice. Jeho úhlový průměr překročil 10" a to je hranice, kdy i malý dalekohled ukáže na kotoučku planety některé albedové útvary. Letos sice nebude v opozici jeho úhlový průměr maximální jako před čtyřmi resp. dvěma lety, ale zato prochází partiemi podél ekliptiky v souhvězdí Býka a při kulminaci bude i z našich zeměpisných šířek relativně vysoko nad obzorem. Kromě uvedených planet samozřejmě můžeme pozorovat také **Uran** a **Neptun**. Počátkem měsíce na ranní obloze i **Venuši**.

V září je v opozici se Sluncem planetka **Juno**, ale zajímavější bude zaměřit se na jiný objekt z pásu planetek mezi Marsem a Jupiterem a to **Vestu**. Ta je totiž jako jediná z těchto malých těles občas viditelná i pouhým okem a toto období nastává právě nyní. Takže pokud jste ještě nikdy neviděli planetku bez dalekohledu, máte možnost – Vesta se k Zemi nejvíce přiblížila 17. srpna na 191,8 milionu kilometrů a blíže se dostane až v květnu 2025. Nyní retrográdně přechází z Vodnáře do Kozoroha mezi velkou planetární mlhovinou Helix (NGC 7293) a jasnou kulovou hvězdokupou M 30 (viz mapka – pozice Vesty vyneseny po dvou dnech, hvězdy do cca 8^m). Ve skutečnosti se planetka může jevit o několik desetin magnitudy slabší, než je její udávaná jasnost, a to v důsledku atmosférické extinkce. Pokud Vestu neozbrojeným okem neuvidíte, nic se neděje – snadno ji ukáže divadelní kukátko nebo malý triedr. Po pár pozorováních budete přesně vědět, kam zamířit, a také budete moci sledovat, jak se tato "hvězda" den za dnem pomalu sune k západu. A nyní trochu challenge – Vesta má úhlový průměr 0,56", což je polovina zdánlivé velikosti Jupiterova měsíce Europa. Za ideálních podmínek (výborný seeing a možnost použít velké zvětšení) by v dalekohledech nad 40 cm průměru mohla být viditelná jako malinkatý kotouček...

Zajímavý úkaz nastane 14. 9. nad východním obzorem, kdy Měsíc při své pouti oblohou na cca hodinu **zakryje planetu Uran**. Úkaz je z Evropy viditelný v celém svém průběhu a Uran se za osvětlenou část Měsíce schová kolem 21.22 UT a zpoza neosvětlené části vykukne kolem 22.24 UT (orientační časy pro 15°E a 50°N). Vzhledem k úhlovému průměru Uranu 3,6" můžeme sledovat postupné zanoření a vynoření kotoučku planety.

Z jasnějších **komet** je v ideální poloze pro večerní pozorování C/2022 E3 (ZTF), pomalu přecházející ze souhvězdí Herkula do Severní koruny. S jasnou kolem 12,5 mag a silnější kondenzací by za bezměsíčné noci měla být snadným cílem pro přístroje nad 25 cm průměru. Tato kometa má šanci stát se nejjasnější kometou roku 2023, kdy by v únoru mohla dosáhnout na 5. hvězdnou velikost a být viditelná i bez dalekohledu, tak se těšme. Vyhledávací mapku dle vaší specifikace vygeneruje aplikace **czsky.cz**

Po půlnoci 23. 9. vstoupí Slunce do znamení Vah a začne tak astronomický podzim.

